

YÖNETMELİK

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığında:

TÜRK GIDA KODEKSİ GIDA ENZİMLERİ YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, tüketici ve insan sağlığını, tüketici haklarını, gıda satışında adaletin sağlanmasını ve uygun durumlarda çevrenin korunmasını da göz önünde bulundurarak; işlem yardımcıları olarak kullanılan enzimler de dâhil olmak üzere;

- İzin verilmiş gıda enzimlerinin yer aldığı Listenin oluşturulmasına,
- Gıdalarda kullanılan gıda enzimlerinin kullanım koşullarına,
- Bu şekilde satılan gıda enzimlerinin etiketleme kurallarına, ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 4 üncü maddede tanımlanan gıda enzimlerini kapsar.

(2) Bu Yönetmelik, gıda enzimlerinin kullanımı ile ilgili özel hükümler saklı kalmak koşuluyla;

- Özel gıdalardaki gıda enzimlerini,
- Bu Yönetmeliğin kapsamı dışındaki amaçlar için kullanılan gıda enzimlerini kapsar.

(3) Bu Yönetmelik 30/6/2013 tarihli ve 28693 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Gıda Katkı Maddeleri Yönetmeliği kapsamında yer alan gıda katkı maddeleri ile işlem yardımcılarının üretiminde kullanılan gıda enzimlerini kapsamaz.

(4) Bu Yönetmelik gıdaların üretiminde geleneksel olarak kullanılan ve özellikle enzim üretimine yönelik olarak kullanılmasa bile kendiliğinden enzim üretebilen mikrobiyal kültürleri kapsamaz.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 23, 24 ve 26 ncı maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 – (1) Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 3 üncü maddesinde ve Türk Gıda Kodeksi Gıda Katkı Maddeleri Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinde yer alan tanımlara ilave olarak; bu Yönetmelikte geçen;

- Bakanlık: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını,
- Gıda enzimi: Bitkilerden, hayvanlardan veya mikroorganizmalardan elde edilen veya özel bir biyokimyasal reaksiyonu katalize edebilen bir veya birden fazla enzim içeren ve mikroorganizmalardan elde edilen ürün ya da üretim, işleme, hazırlama, muamele, ambalajlama, taşıma veya depolama gibi aşamaların herhangi birinde teknolojik bir amaç doğrultusunda gıdaya eklenen, çeşitli mikroorganizmalar kullanılarak fermantasyon işlemi ile elde edilmiş bir ürünü de içeren ürünlerden elde edilen ürünü,
- Gıda enzim preparatı: Gıda enzimlerinin depolama, satış, standardizasyon, seyreltme veya çözünmesini kolaylaştırmak amacıyla, gıda katkı maddeleri ve/veya diğer gıda bileşenleri gibi maddelerin içine ilave edildiği bir veya daha fazla gıda enziminden oluşan formülasyonu,
- IUBMB: Uluslararası Biyokimya ve Moleküler Biyoloji Birliğini,
- Liste: Bakanlıkça oluşturulacak gıda enzimleri listesini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

İzin Verilen Gıda Enzimlerinin Listesi

Gıda enzimlerinin listesi

MADDE 5 – (1) Listenin oluşturulması ve güncellenmesi işlemi Genel Müdürlükçe resen veya bir gıda işletmecisi veya ilgili gıda işletmecilerini temsil eden bir kuruluş tarafından yapılan başvuru üzerine, 24/2/2017 tarihli ve 29989 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Gıda Katkı Maddeleri, Gıda Enzimleri ve Gıda Aroma Vericilerine İlişkin Ortak İzin Prosedürü Hakkında Yönetmelikte belirtilen hükümler doğrultusunda yapılır.

(2) Bir gıda enzimi, 6 ncı maddede belirtilen koşullara uygun ise; Türk Gıda Kodeksi Gıda Katkı Maddeleri, Gıda Enzimleri ve Gıda Aroma Vericilerine İlişkin Ortak İzin Prosedürü Hakkında Yönetmelik gereğince Listeye dâhil edilebilir.

(3) 7 nci maddenin birinci fıkrasında belirtilen özellikler ve kullanım koşullarını sağlamak koşuluyla sadece Listede yer alan gıda enzimleri, piyasaya arz edilebilir ve gıdalarda kullanılabilir.

(4) Listede yer alacak gıda enzimleri, olduğu haliyle piyasaya arz edilir ve bu Listede belirtilen koşullar altında gıdalarda kullanılır.

Gıda enzimlerinin Listeye dâhil edilmesine ilişkin genel koşullar

MADDE 6 – (1) Gıda enzimleri;

- Mevcut bilimsel kanıtlara dayalı olarak enzimin önerilen kullanım miktarı tüketici sağlığı açısından güvenilirlik riski doğurmuyorsa,
  - Makul teknolojik bir ihtiyaç nedeniyle kullanılıyorsa,
  - Kullanılan bileşenlerin yapısı, tazeliği, kalitesi, ürünün veya üretim sürecinin doğallığı veya ürünün besin kalitesi de dâhil olmak üzere kullanımı tüketiciyi yanıltmıyorsa,
  - İlgili diğer mevzuat kurallarını sağlıyorsa,
- Listede yer alabilir.

Listenin içeriği

MADDE 7 – (1) Listede yer alan gıda enzimlerine ilişkin olarak aşağıdaki hususlara yer verilir:

- Gıda enziminin adı,
- Gıda enziminin kaynağı, saflık kriterleri ve diğer gerekli bilgileri içeren spesifikasyonu,
- Gıda enziminin eklenebileceği gıdalar,
- Gıda enziminin hangi koşullar altında kullanılabilirliği (Gerekli hallerde, gıda enzimi için kullanım miktarına ilişkin bir maksimum sayısal değer belirlenmez. Bu durumda, gıda enzimi belirlenmemiş miktar (Quantum Satis – QS) prensibine göre kullanılır.),
- Gerekli görüldüğü durumlarda, gıda enziminin doğrudan son tüketiciye satışında kısıtlamaların olup olmadığı,
- Gerekli görüldüğü durumlarda, gıdanın fiziksel durumu veya tabii tutulduğu özel işlemler hakkında son tüketicinin bilgilendirilmesini sağlamak amacıyla üretiminde gıda enzimleri kullanılan gıdanın etiketlenmesine ilişkin özel gereklilikler.

Gıda/gıda enziminin değerlendirilmesi

MADDE 8 – (1) Bir gıda enziminin 4 üncü maddede ifade edilen gıda enzimi tanımını karşılayıp karşılamadığına ve belirli bir gıdanın, Listedeki gıda kategorisine ait olup olmadığına Bakanlıkça karar verilir.

Gıda enzimi ve/veya gıda enzim preparatının yasaklanması

MADDE 9 – (1) Bu Yönetmelik hükümleri ile uyumlu olmayan gıda enzimi/gıda enzim preparatı veya bu gıda enzimini/gıda enzim preparatını içeren herhangi bir gıda piyasaya arz edilemez.

(2) Domuz kaynaklı bir gıda enzimi/gıda enzim preparatı, gıdalarda kullanılamaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Etiketleme

Son tüketiciye sunulmayacak gıda enzimleri ve gıda enzim preparatlarının etiketlenmesi

MADDE 10 – (1) Tek başına veya birbirleriyle veya 26/1/2017 tarihli ve 29960 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinde tanımlanan gıda bileşenleri ile karışım halinde satılması halinde, son tüketiciye sunulmayacak gıda enzimlerinin etiketinde, 11 inci maddede yer alan bilgiler kolayca görülebilir, açıkça okunabilir ve silinmez bir şekilde yer almak zorundadır.

(2) 11 inci maddede yer alan bilgiler Türkçe olmak zorundadır. Türkçe ile birlikte diğer yabancı resmî diller de kullanılabilir.

Son tüketiciye sunulmayacak gıda enzimlerine ve gıda enzim preparatlarına yönelik genel etiketleme kuralları

MADDE 11 – (1) Son tüketiciye sunulmayacak gıda enzimlerinin ve gıda enzim preparatlarının tek başına veya birbirleriyle ve/veya diğer gıda bileşenleriyle karışım halinde satılması halinde, ambalaj veya kaplarının üzerinde aşağıdaki bilgiler yer alır:

- Her bir gıda enziminin Listede geçen adı veya her bir gıda enziminin adını içeren bir satış tarifnamesi, isminin bulunmadığı durumlarda, IUBMB terimler dizininde belirtilen kabul görmüş ismi,
- “Gıdada kullanım içindir” veya “Gıdada kullanımı sınırlıdır” ifadesi veya gıda enziminin ve gıda enzim preparatlarının kullanımının amaçlandığı gıdayı belirten ifade,
- Gerekli olduğu durumlarda özel depolama veya kullanım koşulları,
- Parti işareti veya numarası,
- Kullanım talimatının eksikliğinde, gıda enziminin uygun bir şekilde kullanımı mümkün olmayacaksa; gıda enziminin kullanım talimatı,
- Üretici veya ambalaj yapan veya ithalatçı veya dağıtıcı firmanın adı veya ticari unvanı ve adresi,
- Gıdada kullanım miktarı sınırlı olan her bir enzim veya enzim grubunun gıdada bulunabilecek en yüksek miktarını belirten bir ifade ve/veya alıcının bu Yönetmelik veya ilgili diğer mevzuata uyabilmesini sağlayacak açık ve

kolay anlaşılabilir uygun bir bilgi; şayet aynı fonksiyonu gösteren enzim grubunun tek başına veya birlikte kullanımında aynı kullanım limiti uygulanıyorsa, basit bir gösterimle bileşimin yüzdeleri verilerek; sayısal olarak ya da belirlenmemiş miktar (Quantum Satis-QS) prensibine göre kullanılması gereken limit,

g) Net miktar,

ğ) Gıda enziminin/enzimlerinin aktivitesi,

h) Tavsiye edilen tüketim tarihi veya son tüketim tarihi,

ı) Gerektiğinde Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin Ek-1’inde yer alan alerjen bileşenler veya alerjen işlem yardımcılara ilişkin bilgi.

(2) Gıda enzimlerinin ve/veya gıda enzim preparatlarının birbirleriyle ve/veya diğer gıda bileşenleri ile karıştırılmış olarak birlikte satılmaları halinde, ambalaj veya kaplarının üzerinde bütün bileşenlerin ağırlıkça yüzdeleri azalan sırada yazılır.

(3) Gıda enzim preparatlarının ambalajı veya kaplarının üzerinde bütün bileşenlerin ağırlıkça yüzdeleri azalan sırada yazılır.

(4) Bu maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarına istisna olarak; “Perakende satış için değildir” ifadesinin son tüketiciye sunulmayacak gıda enzimlerinin kap veya ambalajında kolayca görülebilen bir yerde bulunması şartıyla, bu maddenin birinci fıkrasının (d), (e) ve (f) bentlerinde ve ikinci ve üçüncü fıkralarında istenilen bilgilerin sadece sevkiyatla birlikte veya sevkiyat öncesindeki ilgili dokümanlarda yer alması yeterlidir.

(5) Bu maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarına istisna olarak; gıda enzimleri ve gıda enzim preparatlarının tankerlerle temin edilmesi durumunda; istenilen tüm bilgilerin, sadece sevkiyata eşlik eden ilgili dokümanlarda yer alması yeterlidir.

Son tüketiciye sunulacak gıda enzimleri ve gıda enzim preparatlarının etiketlenmesi

MADDE 12 – (1) Tek başlarına veya birbirleriyle ve/veya diğer gıda bileşenleriyle karıştırılarak son tüketiciye sunulması amaçlanan gıda enzimlerinin ve gıda enzim preparatlarının ambalajlarında, Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinde yer alan hükümlere ilave olarak aşağıdaki bilgiler de yer alır:

a) Her bir gıda enziminin Listede geçen adı veya her bir gıda enziminin adını içeren bir satış tarifnamesi, isminin bulunmadığı durumlarda, IUBMB terimler dizininde belirtilen kabul görmüş ismi,

b) “Gıdada kullanım içindir” veya “Gıdada kullanımı sınırlıdır” ifadesi veya gıda enziminin kullanımının amaçlandığı gıdayı belirten ifade.

(2) Birinci fıkrada yer alan bilgiler için, Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin 16 ncı maddesinin birinci fıkrasındaki hüküm uygulanır.

Diğer etiketleme kuralları

MADDE 13 – (1) 10 uncu, 11 inci ve 12 nci maddelere istisna olarak, ağırlıklar ve ölçüler ile ilgili olan veya tehlikeli maddelerin ve preparatların sunumu, sınıflandırılması, ambalajlanması ve etiketlenmesi veya bu maddelerin ve preparatların taşınması için bu Yönetmelik hükümleri ile birlikte yürürlükteki diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Bilgilendirme zorunluluğu

MADDE 14 – (1) Bir gıda enziminin üreticisi, ithalatçısı veya kullanıcısı, bu enzimin güvenilirlik değerlendirmelerini etkileyecek yeni bilimsel veya teknik bir bilgiye ulaştığında, Bakanlığa derhal bilgilendirmeye zorundadır.

(2) Bu Yönetmelik kapsamında hâlihazırda izin verilen ve Bakanlığın yaptığı risk değerlendirmesinde kullanılan önemli ölçüde farklı başlangıç materyalleri kullanılarak veya üretim yöntemlerinden yararlanılarak hazırlanan gıda enzimlerine yönelik olarak, üretici, ithalatçı veya kullanıcı, gıda enzimini piyasaya arz etmeden önce, değiştirilen üretim yöntemine veya Bakanlık tarafından sağlanacak özelliklere ilişkin olarak gıda enziminin değerlendirilmesi için gerekli verileri Bakanlığa sunar.

(3) Bir gıda enziminin üreticisi, ithalatçısı veya kullanıcısı, Bakanlığın talebi üzerine, o enzimin gerçek kullanımı hakkında bilgi vermek zorundadır.

İdari yaptırım

MADDE 15 – (1) Bu Yönetmeliğe aykırı davranışlar hakkında 5996 sayılı Kanunun ilgili maddelerine göre yaptırımlar uygulanır.

Avrupa Birliği mevzuatına uyum

MADDE 16 – (1) Bu Yönetmelik, Gıda Enzimlerine İlişkin ve 83/417/AET sayılı Konsey Direktifini, (AT) 1493/1999 sayılı Konsey Tüzüğü, 2000/13/AT sayılı Direktifi, 2001/112/AT sayılı Konsey Direktifini ve (AT) 258/97 sayılı Tüzüğü değiştiren 16 Aralık 2008 tarihli ve (AT) 1332/2008 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Tüzüğü dikkate alınarak Avrupa Birliği mevzuatına uyum çerçevesinde hazırlanmıştır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasında bahsedilen izin prosedürü, Liste oluşturulduktan sonra bu Listede yer almayan gıda enzimleri için yapılacak başvurulara uygulanır.

(2) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce ithal edilen ve/veya üretilen ve/veya işlenen ve/veya piyasaya arz edilen gıda enzimleri için, Liste oluşturuluncaya kadar bu Yönetmelik hükümlerine uygunluk aranmaz. Ancak Liste oluşturulduktan sonra, bu Listede yer almayan her gıda enzimi için Türk Gıda Kodeksi Gıda Katkı Maddeleri, Gıda Enzimleri ve Gıda Aroma Vericilerine İlişkin Ortak İzin Prosedürü Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre izin alınması zorunludur.

(3) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten sonra ithal edilen ve/veya üretilen ve/veya işlenen ve/veya piyasaya arz edilen gıda enzimleri için, Liste oluşturulana kadar 29/12/2011 tarihli ve 28157 üçüncü mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliğinin 10 uncu maddesi ile 17/12/2011 tarihli ve 28145 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bitkisel Gıda ve Yem İthalatının Resmî Kontrollerine Dair Yönetmelik hükümlerine göre uygulama yapılır.

Yürürlük

MADDE 17 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 18 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı yürütür.